

SAN MIGUEL

Van T.C. Boyle verscheen eveneens bij uitgeverij Anthos

Verloren nachten
De tortillagrens & Duyvels End
De ingewijden
Talk talk
De vrouwen
Na de barbarij

T.C. BOYLE

SAN MIGUEL

Vertaald door
Gerda Baardman,
Tjadine Stheeman en
Onno Voorhoeve

Anthos|Amsterdam

De vertalers ontvingen voor deze vertaling een werkbeurs van
het Nederlands Letterenfonds

ISBN 978 90 414 2223 1

© 2012 T. Coraghessan Boyle

© 2013 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos uitgevers,
Amsterdam en Gerda Baardman, Tjadine Stheeman en Onno Voorhoeve

Oorspronkelijke titel *San Miguel*

Oorspronkelijke uitgever Viking

Omslagontwerp Roald Triebels, Amsterdam

Omslagillustratie © Susan Fox / Trevillion Images

Foto auteur © Agence Opale

Kaart © Milo Boyle en Karen Kvashay Boyle

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

Voor Milo,

die van de duinen afdenderde en
voor de elektriciteit zorgde

Ze vergisten zich nooit in het lijden,
De Oude Meesters: hoe goed kenden zij de
Plaats ervan bij de mens; hoe het zich voordoet
Terwijl een ander eet of een raam openzet of domweg verder loopt;

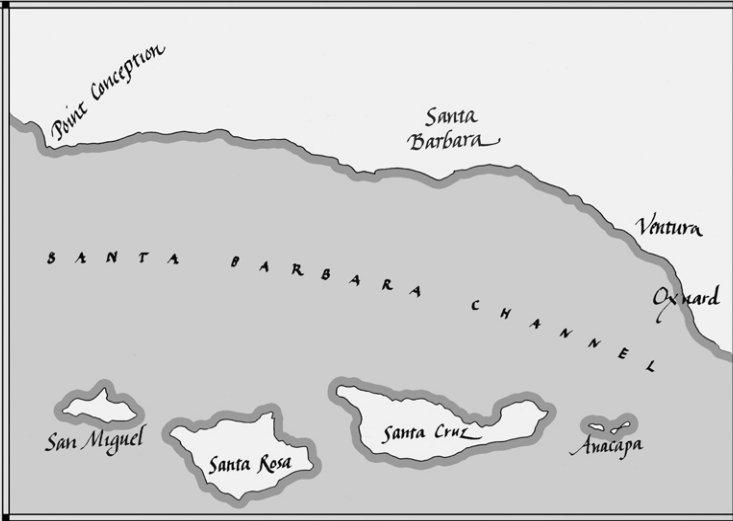
- W.H. Auden, *Musée des Beaux Arts*
(Vertaling: Peter Verstegen)

San Miguel

1 mi. ~
1 km.

DEEL I

MARANTHA

Aankomst

Ze hoestte, hoestte almaar, en soms gaf ze bloed op. Dat bloed sproeide in kleine druppeltjes uit de vezels van haar longen, verdund met lucht als parfum in een verstuiver. Of het steeg omhoog naar haar mond als warme, metalige siroop, gloeiend van haar verhitte binnenste, totdat ze het in de porseleinen pot spuugde en naar die felrode klodder keek als naar iets wat ze ter wereld had gebracht, een soort nageboorte, maar wat wist zij daarvan, ze was nooit zwanger geweest, niet van James, haar eerste man, en ook niet van Will. Ze was achtendertig en had zich erbij neergelegd dat ze nooit een kind zou krijgen, niet in dit leven. Als ze zich zwak voelde, als ze een bloeding had en de pijn in haar borst aan een middeleeuwse foltering deed denken, de *peine forte et dure* waarbij de beul stenen op je borst stapelde totdat je ribben braken en je hart stilstond, dacht ze soms dat ze het eind van het jaar niet zou halen.

Maar dat waren sombere gedachten en die wilde ze niet, vandaag niet. Vandaag had ze hoop. Vandaag was het nieuwjaarsdag, de eerste dag van haar nieuwe leven, en ze beleefde een avontuur, ze voer de haven van Santa Barbara uit op een schoener met haar tweede man, haar geadopteerde dochter Edith en de helft van haar aardse bezittingen; ze was op weg naar het eiland San Miguel, waar de zuivere lucht haar volgens Will zou genezen. En zij geloofde hem. Echt. Ze geloofde alles wat hij zei, ongeacht de uitdrukking op het gezicht van Carrie Abbott toen ze het haar vertelde. ‘Marantha, nee... wáár zei je dat je naartoe ging?’ had Carrie er zonder nadenken uitgeflapt; ze zette haar theekopje op de lage mahoniehouten tafel in haar salon met uitzicht op de baai van San Francisco, op de golven met witte schuimkoppen die in parallelle strepen over de hele breedte van het raam dansten en rolden. ‘Naar een eiland? En waar lag dat ook weer?’ En

toen had ze gezwegen, en de blik in haar ogen werd gereserveerd. ‘Ik heb gehoord dat de lucht daar heel zuiver is,’ zei ze, ‘heel heilzaam’, en het kolenvuurtje in de haard flakkerde weer op. ‘En het zal er zeker warmer zijn. Warmer dan hier in elk geval.’

Ze waren al voor zonsopgang opgestaan en hadden bij lantaarnlicht hun koffers op het bordesje van het huurhuis in Santa Barbara gezet. Gistermiddag was het warm geweest in de zon die energiek aan de heldere, azuurblauwe hemel stond, maar nu voelde de lucht rauw en vochtig aan, de hemel was sterreloos en de nacht lag als een zware doek over het dak, de balustrade en de tweelingoleanders in de voortuin. De aronskelken langs het pad waren tot onzichtbaarheid verdoft. Het was doodstil. Edith zei dat ze haar adem kon zien, zo koud was het, en Marantha hield meisjesachtig een hand voor haar mond en zag dat ze gelijk had. Maar toen zei Will op scherpe toon iets tegen haar – hij liep te tobben over alles wat ze nodig hadden en ongetwijfeld zouden vergeten, hij wond zich op – en de betovering was verbroken. Toen het rijtuig van de stalhouderij de straat in kwam, hoorde je de hoefslag van de paarden al van drie zijstraten ver aankomen.

En nu zaten ze in een boot op zee, een verbijsterende transformatie, alsof ze in de huid van een ander waren gekropen, zoals de sprookjesfiguren in de boeken die ze Edith voorlas toen die klein was. Een boot die over de hele lengte slingerde, stampte en trilde alsof hij leefde. Ze deed haar best om heel stil te zitten, recht vooruit te kijken en haar handen gevouwen in haar schoot te houden; ze dacht vreemd genoeg aan haar zachte stoel in de voorste salon van haar appartement in Post Street waar ze afstand van hadden moeten doen – die stelde ze zich zo levendig voor dat het wel leek alsof ze er nu in zat. Ze zag het borduurwerk op de kussens, de lamp op de tafel, de poes die opgerold bij het vuur lag te slapen. Regen tegen de ramen. Edith aan de piano. De zachte glans van het gepolitoerde hout. Het leek jaren geleden, al was het... wanneer, nauwelijks meer dan een maand terug? Die stoel stond nu in Santa Barbara, de piano was verkocht, de lamp zat in een kist – en de poes, Sampan, een Siamees die ze al voor haar huwelijk had, was weggegeven omdat ze volgens Will wel niet tegen de reis zou zijn opgewassen. Hij had natuurlijk gelijk. Ze konden altijd een andere kat nemen. Katten in overvloed, ontelbaar als de rijstkorrels in de grote bruine zakken in de etalage van de kruidenier in de Chinese wijk.

Begin december had ze een zware bloeding gehad, toen ze pas in Santa Barbara waren aangekomen, en was ze te zwak geweest om veel te doen, maar Will en Edith hadden het huis voor haar ingericht en dat was een ze-

gen. Maar nu moest het allemaal opnieuw, en nog in de wildernis ook, zo afgelegen dat het wel het eind van de wereld leek. Dat was een zorg. Natuurlijk. Maar het was ook een kans – en die zou ze grijpen, wat Carrie Abbott of een ander ook dacht. Ze hoorde bonkende voetstappen op het dek boven. Een geluid van klotsende vloeistof – buiswater, zo noemden ze het – onder de planken benedendeks. Alles stonk naar verrotting.

Ze waren nu vier uur op zee en hadden nog vier uur voor de boeg; dat wist ze doordat Will naar beneden was gekomen om haar dat mee te delen. ‘Kop op,’ had hij gezegd, ‘we zijn al halverwege.’ Gemakkelijker gezegd dan gedaan. Ze was namelijk misselijk, al was dat verklaarbaar en tijdelijk, en ze schaamde zich weliswaar, omdat ze in de blikken emmer had gebraakt en ook voor de lucht die nu om haar heen hing – zuur, ranzig, een geur als van vuil waswater – maar dat was straks tenminste voorbij. Will had haar en Edith nog op het hart gedrukt niets te eten, maar ze had die nacht niet kunnen slapen en was in haar nachthemd tegen beter weten in de keuken in geslopen om zich te goed te doen aan het lekkers dat over was van hun verkorte oudjaarsfeestje – oestersoep, plakjes ham, lange vingers – dat anders toch maar zou worden weggegooid. Nu de boot deinde en de stank van het zeewater in het benauwde salonnetje in haar neusgaten drong, kreeg ze er opnieuw spijt van.

Ze deed haar best zich te concentreren op de muur of wand van de scheepsromp of hoe dat ook heette, in zichzelf teruggetrokken als in een nest, toen Ida achterwaarts de ladder van het bovendek af kwam met een grijns op haar gezicht alsof ze net een kostelijke mop had gehoord. ‘O, het is buiten zo mooi, mevrouw, in die wind.’ Het meisje had rode wangen. Haar haar was onder het mutsje losgeraakt en verwarde zwarte pieken slierden woest en verwaaid over de kraag van haar jas. ‘U moet echt even komen kijken.’

Bij die gedachte fleurde ze heel even op – waarom ging ze inderdaad niet even op het dek kijken? Ze was toch nog niet dood? – maar toen ze opstond maakte het schip een slinger en plofte ze weer zwaar neer.

Ida’s gezicht betrok. Pas toen leek ze de emmer te zien en viel Marantha’s houding haar op. ‘Gaat het, mevrouw? Zal ik een dekentje voor u halen?’

‘Nee,’ hoorde ze zichzelf zeggen. ‘Het gaat wel.’

‘En die emmer – zal ik die even leeggoien? Dan is hij – dan hoeft u niet...’

‘Dat zou wel fijn zijn, ja.’ Ze voelde haar ingewanden samentrekken bij

de gedachte aan de inhoud van de emmer en de handelingen die Ida daar buiten in de wind zou moeten verrichten terwijl de golven tegen de scheepsromp spatten en de boeg telkens weer omlaag dook. ‘Maar hoe gaat het met Edith?’

‘Geloof het of niet, maar die staat momenteel aan het roer, samen met uw man, eh, met kapitein Waters, bedoel ik, en de baas van het schip, kapitein Curner. We mogen allemaal om de beurt, iedereen die wil. Ik ook. Vijf minuten geleden was ik.’ Ze lachte even. ‘Hebt u het gemerkt?’

Marantha voelde haar stemming plotseling verbeteren – dat lukte Ida altijd, iedere minuut van haar tweeëntwintig jaar op deze wereld was een zeldzaam avontuur – en ze merkte dat ze glimlachte. ‘Jazeker. Ik wist dat het een vrouwenhand moest zijn – het voelde zoveel gladder.’ Toen keken ze allebei naar de emmer. ‘En dat,’ zei ze met een handgebaar, ‘dat gebeurde toen de mannen aan het roer stonden, geen twijfel mogelijk.’

‘Maar de zee is niet half zo ruw als hij hier soms kan zijn of zoals hij anders altijd is in deze tijd van het jaar – dat zegt meneer tenminste.’

‘Dus het had erger gekund.’

‘Ja.’

‘Heb jij nergens last van?’

‘Nee,’ zei Ida en ze draaide schertsend een pirouette. ‘Helemaal niet. Meneer zegt dat ik zeebenen heb. En Edith, Edith ook – die heeft ook zeebenen. Dus u...’

‘Ja, ik weet het.’ Ze zweeg en keek naar de her en der verspreide tassen en levensmiddelen om haar heen, de weinige meubels die ze van Will had mogen meenemen omdat het weinig zin had al die meubels in te laden als ze nog niet eens wisten hoe ze op het klimaat zou reageren. ‘Maar het is toch niet te geloven dat we alweer een nieuw jaar hebben?’

‘Ik geloof het best.’

De boot dook in een trog en rees weer op. Ze sloeg haar armen over elkaar en drukte ze tegen haar borst, ze probeerde alles in te houden, want ze voelde de volgende hoestbui al opkomen en die zou ook weer een spasme met zich meebrengen, dat wist ze zeker. ‘Het lijkt allemaal zo snel voorbij te gaan,’ zei ze, eigenlijk niet echt meer tegen Ida.

Ze stond aan dek toen het eiland aan de horizon oprees (het verschil tussen reizen en rijden – op deze reis rees en daalde alles, ook je maag), en ze zag het als een beige homp, gemarmerd met strepen van het zuiverste wit, als een goed gerijpt stuk rundvlees op de brede blauwe schaal van de oceaan,

voor haar en voor niemand anders. Maar de dagen, weken en maanden die voor hen lagen zouden ze geen rundvlees eten, maar schapenvlees – en kalkoen, de nakomelingen van de beesten die de vorige eigenaar op het eiland had geïntroduceerd. En waarschijnlijk ook vis, dacht ze, want zaten hier niet talloze soorten vis in de oceaan? Maar ze had nooit echt van vis leren houden – behalve van kreeft, maar dat was eigenlijk geen vis, toch? – en ze kon zich geen andere manier van bereiden voorstellen dan bakken totdat alles droog en smaakloos was.

De wind blies in haar gezicht, een koude wind, geladen met zoutspetters als hagelkorrels; het zeil klapperde, de touwen zongen; de wind voelde goed aan, zuiver, en het strakke gevoel in haar borst begon weg te trekken. Tegen de tijd dat de boot voor anker ging in de baai onder het enige huis van het eiland, het huis dat nu van hen was, zoals alles in haar gezichtsveld – de rotsen, de meeuwen, de zandduinen die langs de hellingen omlaag leken te denderen, de schapen als kleine wolkjes, willekeurig over de verre groene heuvels verspreid – was ze zo opgewonden als een kind, als Edith, die de hele reis niet langer dan twintig minuten benedendeks was geweest. Will had haar gewaarschuwd dat het huis niets bijzonders was, een herdershut van hout en leem, zeventien jaar geleden gebouwd door Mills, hun nieuwe zakenpartner bij de Pacific Wool Growing Company, maar dat had haar er niet van weerhouden het de afgelopen twee maanden elke dag voor zich te zien. Hoe zou het eruitzien? En de kamers – hoe waren die ingericht? En het uitzicht? Had Edith een eigen kamer of moest ze er een met Ida delen? En die man, die Adolph Bierson die ze hadden ingehuurd en wiens gezicht haar vanaf het eerste moment, in het grauwe ochtendlicht, al niet aanstond? En Jimmie, de jongen die de laatste maanden overal een oogje op hield – waar sliep die?

De boot zwenkte aan het anker, zodat het eiland nu achter haar lag en ze terugkeek op de weg die ze hadden afgelegd, voorbij de havenmond en over de ijzeren golven naar het vasteland, dat van hier uit alleen nog een verre veeg aan de horizon was. Ze lieten de sloep zakken en Will draafde over het dek als een man van nog lang geen vijftig die bij Chancellorsville geen loden kogel in het zachte weefsel vlak boven zijn linkerheup had gekregen, en ja, zij, Edith en Ida zouden eerst moeten gaan, te midden van een warwinkel van zakken en dozen, met Adolph aan de roerriemen en Jimmie die hen op het strand zou opwachten met een van de muilezels en de slee om ze naar het huis boven op de heuvel te brengen. En ze moest zich geen zorgen maken, drong Will aan; zijn grote, pezig handen onder-

steunden de hare terwijl hij haar de touwladder naar de sloep af hielp, met zijn ogen in lichterlaaie en zijn adem scherp geurend door de nasmaak van zijn eigen opwindning, want het was een feestdag en ze hadden de rest van de middag voor zichzelf. 'Ik maak me geen zorgen, Will,' zei ze in het moment voordat ze de ladder begon af te dalen, 'zolang ik in jouw handen ben', maar het woei hard en ze wist niet zeker of hij het wel had gehoord.

Het huis

Het was geen sinecure om de sloep aan land te krijgen zonder in de branding om te slaan, maar Adolph, vastberaden als een soldaat onder vuur, spande zijn lange armspieren in de mouwen van zijn jas en kreeg het voor elkaar. Een hele tijd bleven ze zo zitten, net buiten het bereik van de breakers, en ze begon al ongeduldig te worden – net als de meisjes – want daar lag het strand en daar liep het pad naar het huis en wat deed hij nu, die botterik, die Adolph, terwijl zij zo graag voet aan wal wilden zetten en kijken hoe het huis eruitzag? Maar toen begreep ze wat hij deed: hij wachtte het juiste ogenblik af, hij berekende zijn kans, het moment tussen twee golven waarin ze zich door de ene kon laten meevoeren voordat de volgende hen op het strand kon smijten. Ze telde mee terwijl de zeevogels krijsten en de boot onder haar heen en weer slingerde, totdat Adolph ineens zijn kans schoon zag en als een bezetene begon te roeien; de dollen kermden en het zeeschuim spatte in hun gezicht, en toen waren ze aan land, ze sprongen uit de sloep en sleepten hem aan de landvast ver het strand op zonder acht te slaan op hun schoenen of hun rok, of aan de wind die de rand van hun hoed flapperend in hun ogen blies.

De meisjes zagen het als een verzetje, ze waren allebei tot de knieën doorweekt en schaterden wild en luid, terwijl zijzelf haar laarsjes ternauwernood wist te redden door snel voor het witte schuim uit te huppelen dat achter haar oprukte en zover het oog reikte over het strand uitwaaierde, al was de zoom van haar rok donker van het vocht en bespikkeld met lichte plekjes plakkend zand. Ze hijgde van inspanning, maar haar ademhaling was diep en vrij. Als ze niet beter had geweten, als ze niet vorige maand nog bloed had opgegeven, had ze zelfs kunnen denken dat haar niets mankeerde.

Het zand gaf mee onder haar voeten. Overal om haar heen zag ze kleine, doorschijnende springbeestjes. Het rook hier verrukkelijk – zeewier, zout water, de zuivere, frisse lucht – en ze werd teruggevoerd naar haar meisjesjaren in Massachusetts, naar de drukkend warme zomerdagen waarop haar vader het hele gezin meenam naar zee. Hier was het niet drukkend. Verre van dat. Het was een graad of tien en door de wind leek het nog kouder. ‘Edith!’ riep ze. ‘Je vat nog kou met die natte kleren’ – ze kon het niet laten, al had het weinig zin.

Edith luisterde niet. Edith was veertien, lang, knap, lichamelijk al zo rijp als een meisje van een jaar of zeventien en tamelijk eigenzinnig. Ze liep expres de branding weer in, zogenaamd om te helpen de bagage achterin uit te laden, maar ze had ook bij de boeg kunnen beginnen; zij en Ida – die beter had moeten weten – maakten er een spelletje van en gristen willekeurige pakjes naar zich toe om ermee naar het strand te rennen en ze op een slordige hoop te gooien. Ondertussen ploegde Adolph door het zand met onder elke arm een tas, terwijl hij ook nog twee eikenhouten stoelen achter zich aan sleepte, zonder acht te slaan op het fineer of de kussentjes die ze voor de zittingen had gemaakt. De hutkoffer waarin ze haar persoonlijke bezittingen – brieven, briefpapier, enveloppen, schrijfmateriaal, sieraden, de opgevouwen, stevig aangedrukte kleren – zo zorgvuldig had ingepakt, lag nog in de sloep en het leer glom van het vocht. Ze wilde hem toeroepen de koffer eerst aan land te brengen, voordat hij helemaal bedorven was, maar ze wist niet hoe ze hem een opdracht moest geven, ze kende hem nauwelijks en de zure blikken die hij haar toewierp waren nogal ontmoedigend.

Van de wijs gebracht, geërgerd en rillend van de kou keek ze om zich heen en vroeg zich af waar de jongen bleef die hen met de muilezel en de slee naar het huis zou brengen. Dat was ook zoiets: ze kon zich met geen mogelijkheid voorstellen wat dat voor een slee kon zijn. Zij kende alleen kindersleetjes om van besneeuwde hellingen af te roetsjen en arrensleden op glijders en met een paard ervoor, maar Will had geprobeerd uit te leggen dat dit een soort indianenslee was – het pad was te smal en te hobbelig voor een kar, dus konden goederen alleen op deze manier van en naar het huis worden vervoerd. Het huis was van hieruit niet te zien, al rekte ze zich uit totdat de spieren in haar hals begonnen te protesteren. Ze zag alleen klippen van pokdalig vulkanisch gesteente met plukjes armetierige woestijnvegetatie.

‘Wie er het eerste is!’ riep Edith, die hoog boven haar hoofd met een paar